

שִׁכְחוּ בוֹ, כֹּל כַּח הַגּוֹף הוּא בְּיָמִין וְבוֹ הוּא תְּלוּי. אַחַר כֵּן סוֹבֵב אֶל צְפוֹן. מְאִיר לְצַד זֶה וּמְאִיר לְצַד זֶה. סוֹבֵב סִבְב הוֹלֵךְ הָרוּחַ. בְּרֵאשׁוֹנָה כְּתוּב שְׁמֶשׁ, וְכַעַת רוּחַ? אֵלָּא הַכֹּל אַחַד וְסוּד אַחַד, וְכֹל זֶה מִשּׁוּם שֶׁהַלְבָּנָה מוֹאֲרֶת מִמֶּנּוּ וַיִּתְחַבְּרוּ שְׁנֵיהֶם.

בֵּא רֵאָה, כְּשֶׁאֲבָרְהֶם בֵּא לְעוֹלָם, חֲבִיב אֶת הַלְבָּנָה וְקָרַב אוֹתָהּ. פִּיּוֹן שָׁבָא יִצְחָק, אֲחִיז בָּהּ וְהַחֲזִיק בָּהּ כְּרֵאוּי וּמִשָּׁף אוֹתָהּ בְּאֶהְבָּהּ, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר, שְׁכָתוּב שְׁמָלוּ תַחַת לְרֵאשִׁי. פִּיּוֹן שָׁבָא יִעֲקֹב, אִז הַתְּחַבֵּר הַשֶּׁמֶשׁ עִם הַלְבָּנָה וְהֵאִירָהּ, וְנִמְצָא יִעֲקֹב שְׁלֵם בְּכֹל הַצְּדָדִים, וְהַלְבָּנָה הֵאִירָהּ וְנִתְקַנָּה בְּשָׁנִים עֶשֶׂר שְׁכָטִים.

פְּתַח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר, (תהלים קלד) הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת ה' כָּל עַבְדֵי ה' וְגו'. הַפְּסוּק הַזֶּה בְּאֵרוּהוּ. אֲבָל בֵּא רֵאָה, הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת ה', וְיָמֵי הֵם שְׂרָאוּיִים לְבָרֵךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? כָּל עַבְדֵי ה', מִשּׁוּם שֶׁכָּל אָדָם בְּעוֹלָם מִיִּשְׂרָאֵל, אֵף עַל גַּב שְׁכָלֵם רְאוּיִים לְבָרֵךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַבְּרָכָה שֶׁבְּשִׁבְלֵם יִתְבָּרְכוּ הַעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּחַתּוֹנִים מֶה הִיא? אוֹתָהּ שְׁמֵבְרָכִים אוֹתוֹ עַבְדֵי ה', וְלֹא כָלֵם. וְיָמֵי הֵם שֶׁבְּרַכְתֶּם בְּרָכָה? הַעוֹמְדִים בְּבֵית ה' בְּלִילוֹת. אֵלָּה הֵם שְׁעוֹמְדִים בְּחֻצוֹת הַלַּיְלָה וּמִתְעוֹרְרִים לְקַרֵּא בְּתוֹרָה, אֲלוֹ עוֹמְדִים בְּבֵית ה' בְּלִילוֹת, שְׁהָרִי אִז בֵּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ עִם הַצְּדִיקִים בְּגַן עֵדֶן. וְאֲנִי עוֹמְדִים כְּאֵן לְהַתְעוֹרֵר בְּדַבְּרֵי תוֹרָה, נֹאמֵר בְּדַבְּרֵי יִצְחָק, שְׁאֲנִי בוֹ.

פְּתַח רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר, וַיְהִי יִצְחָק בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּקַחְתּוֹ אֶת רַבְּקָה וְגו'. בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה, לְמַה בֵּא

יְמִינָא וְשׁוּי תוֹקְפִיָּה בֵּיה, וּבְגִין דְּתוֹקְפִיָּה בֵּיה, כָּל חֵילָא דְּגוּפָא בִּימִינָא הוּא וּבֵיה תְּלִיא. וְלִבְתֵּר סוֹבֵב אֶל צְפוֹן, נְהִיר לְסִטְרָא דָּא וְנְהִיר לְסִטְרָא דָּא. סוֹבֵב סוֹבֵב הוֹלֵךְ הָרוּחַ, בְּקִדְמִיתָא כְּתִיב שְׁמֶשׁ, וְהַשְׁתָּא רוּחַ. אֵלָּא כִּלְא חַד וְרִזָּא חֲדָא, וְכֹל דָּא בְּגִין דְּסִיְהָרָא אֲתַנְהָרָא מִנִּיה וַיִּתְחַבְּרוּן תְּרוּוּיָהוּ. תָּא חֲזִי, כִּד אֲתָא אֲבָרְהֶם לְעֵלְמָא חֲבִיב לָהּ לְסִיְהָרָא וְקָרִיב לָהּ, פִּיּוֹן דְּאֲתָא יִצְחָק אַחִיד בָּהּ וְאֲתַקִּיף בָּהּ פְּדָקָא יָאוֹת, וּמִשִּׁיף לָהּ בְּרַחֲמֵי, כְּמָה דְּאֲתַמָּר דְּכְתִיב, (שיר השירים ב) שְׁמָלוּ תַחַת לְרֵאשִׁי. פִּיּוֹן דְּאֲתָא יִעֲקֹב, פְּדִין אֲתַחְבֵּר שְׁמֶשׁא בְּסִיְהָרָא וְאֲתַנְהִיר, וְאֲשַׁתְּפַח יִעֲקֹב שְׁלִים בְּכֹל סִטְרִין, וְסִיְהָרָא אֲתַנְהִירֶת וְאֲתַתְּקַנַּת בְּתַרִּיסָר שְׁכָטִין.

פְּתַח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר (תהלים קלד) הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יי כָּל עַבְדֵי יי וְגו'. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל תָּא חֲזִי, הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יי, וּמֵאֵן אֵינּוֹן דִּיתְחַזּוֹן לְבָרְכָא לִיה לְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא, כָּל עַבְדֵי יי, בְּגִין דְּכָל בַּר נֶשׁ (דף קלו ע"ב) בְּעֵלְמָא מִיִּשְׂרָאֵל אֵף עַל גַּב דְּכִלְא יִתְחַזּוֹן לְבָרְכָא לִיה לְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא, בְּרַכְתָּא דְּבְגִינֵיהוּ יִתְבָּרְכוּן עֲלֵאִין וְתַתֵּאִין מֵאֵן הִיא, הֵהִיא דְּבָרְכִין לִיה עַבְדֵי יי וְלֹא כְּלָהוּ. וּמֵאֵן אֵינּוֹן דְּבִרְכַתְהוֹן בְּרַכְתָּא, הַעוֹמְדִים בְּבֵית יי בְּלִילוֹת, אֲלִין אֵינּוֹן דְּקִימּוּ בְּפִלְגוֹת לִילִיא וְאֲתַעֲרִי לְמַקְרִי בְּאוֹרֵייתָא. אֲלִין קִימֵי בְּבֵית יי בְּלִילוֹת, דְּהָא פְּדִין קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא אֲתִי לְאֲשַׁתְּעֲשֵׂא עִם צְדִיקָא בְּגַנְתָּא דְּעֵדֶן. וְאֲנִי קִימֵי הָכָא לְאֲתַעֲרָא בְּמַלִּי דְּאוֹרֵייתָא, נִימָא בְּמַלִּי דִּיִּצְחָק, דְּאֲנִי בֵּיה.

פְּתַח רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר. (בראשית כה) וַיְהִי יִצְחָק בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּקַחְתּוֹ אֶת

למנות פאן שְהִיָּה בִּן אַרְבָּעִים
שָׁנָה כְּשֶׁנֶּשֶׂא אֶת רִבְקָה? אֵלָּא
וּדְאֵי הָרִי נִכְלָל יִצְחָק בְּצִפּוֹן
וְדָרוּם, בְּאֵשׁ וּמִים, וְאִזּוּ הִיָּה
יִצְחָק בִּן אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּקַחְתּוֹ
אֶת רִבְקָה. כְּמֵרָאָה הַקְּשֵׁת, יִרְק
לְבָן אָדָם. בֵּת שְׁלֹשׁ שָׁנִים אַחֲזוּ
בָּהּ כְּשֶׁאַחֲזוּ בָּהּ בְּרִבְקָה,
וּכְשֶׁהוֹלִיד, הוֹלִיד בִּן שְׁשִׁים,
לְהוֹלִיד כְּרֵאוּי, כְּדֵי שְׂיֵצֵא יַעֲקֹב
שְׁלָם מִבֶּן שְׁשִׁים שָׁנָה כְּרֵאוּי.
וְאֵת כָּלֶם אַחֲזוּ יַעֲקֹב אַחֲרֵי כֶּף
וּנְעֻשָׂה אִישׁ שְׁלָם.

בֵּת בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי מִפְּדֵן אָרָם
אַחוֹת לְבִן הָאֲרָמִי, מֵהָ אֲכַפְתָּ לָנוּ
כָּל זֶה, שְׁהָרִי כְּכֹר נֶאֱמַר וּבְתוּאֵל
לְדֹ אֶת רִבְקָה וְגו', וְכַעַת אֲמַר
בֵּת בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי, וְאַחֲרֵי כֶּף
מִפְּדֵן אָרָם, וְאַחֲרֵי כֶּף אַחוֹת לְבִן
הָאֲרָמִי? אֵלָּא פְּרֻשָׁה, שְׁהִיָּתָה
בֵּין רְשָׁעִים, וְהִיא לֹא עֲשֵׂתָה
כְּמַעֲשֵׂיהֶם. שְׁהִיָּתָה בֵּת בְּתוּאֵל,
וּמִפְּדֵן אָרָם, וְאַחוֹת לְבִן, וְכָלֶם
הָיוּ רְשָׁעִים לְהִרְעוּ, וְהִיא הִעֲלָתָהּ
מִעֲשֵׂים כְּשָׂרִים וְלֹא עֲשֵׂתָה
כְּמַעֲשֵׂיהֶם.

עֲבָשׁוּ יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּל, אִם רִבְקָה
הִיָּתָה בֵּת עֲשָׂרִים שָׁנָה אוֹ יוֹתֵר,
אוֹ בֵּת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, אִזּוּ הוּא
הַשְּׁבַח שְׁלָהּ שְׁלֹא עֲשֵׂתָה
כְּמַעֲשֵׂיהֶם, אֲבָל עַד עַתָּה הִיָּתָה
בֵּת שְׁלֹשׁ שָׁנִים, אִזּוּ מֵהָ הַשְּׁבַח
שְׁלָהּ? אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, בֵּת שְׁלֹשׁ
שָׁנִים הִיָּתָה, וְעֲשֵׂתָה לְעֵבֶד אֶת
כָּל אוֹתוֹ הַמַּעֲשֵׂה.

אֲמַר רַבִּי יִצְחָק, אִף עַל גַּב שְׂכַל
זֶה עֲשֵׂתָה, לֹא יִדְעֵנוּ הָאֵם
מִעֲשֵׂיָהּ כְּשָׂרִים אוֹ לֹא. אֵלָּא בֹא
רְאֵה, כְּתוּב כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין
הַחוּחִים בֵּין רַעֲיָתִי בֵּין הַבְּנוֹת.
כְּשׁוֹשְׁנָה - זֹו כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל.
שְׁהִיא בֵּין אוּכְלוּסְיָהּ כְּמוֹ שׁוֹשְׁנָה
בֵּין קוֹצִים, וְסוּד הַדְּבָר - יִצְחָק
בֹא מֵהַצַּד שֶׁל אֲבָרְהָם שְׁהוּא

רִבְקָה וְגו'. בִּן אַרְבָּעִים שָׁנָה, אֲמַאי אֶתָּא
לְמַמְנֵי הָכָא דְהוּהוּ בִּן אַרְבָּעִים שָׁנָה כַּד נָסִיב
לָהּ לְרִבְקָה, אֵלָּא וּדְאֵי הָא אֶתְּכַלִּיל יִצְחָק
בְּצִפּוֹן וְדָרוּם, בְּאֵשׁ וּמִיָּא, וְכַדִּין הוּהוּ יִצְחָק
בִּן אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּקַחְתּוֹ אֶת רִבְקָה. כְּמֵרָאָה
הַקְּשֵׁת, יִרְוֹק חוֹר סוּמָק. בֵּת שְׁלֹשׁ שָׁנִים
אַחִיד בָּהּ, כַּד אַחִיד בָּהּ בְּרִבְקָה. וְכַד אוֹלִיד,
אוֹלִיד בִּן שְׁשִׁים, לְאוֹלָדָא כְּדָקָא יָאוֹת בְּגִין
דִּיפּוֹק יַעֲקֹב שְׁלָם, מִבֶּן שְׁשִׁים שָׁנָה כְּדָקָא
יָאוֹת, וְכַלְהוּ אַחִיד לְהוּ יַעֲקֹב לְבֵתֵר,
וְאֶתְעֵבִיד גְּבַר שְׁלָם.

בֵּת בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי מִפְּדֵן אָרָם אַחוֹת לְבִן
הָאֲרָמִי, מְאִי אֲכַפְתָּ לָן פּוֹלֵי הָאֵי, דְהָא
כְּכֹר אֶתְמָר (כְּרֵאוּשִׁית כַּד) וּבְתוּאֵל יִלְד אֶת רִבְקָה
וְגו', וְהַשְּׁתָּא אֲמַר בֵּת בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי וּלְבֵתֵר
מִפְּדֵן אָרָם, וּלְבֵתֵר אַחוֹת לְבִן הָאֲרָמִי. אֵלָּא
אוּקְמוּהָ, דְהוֹת בֵּין רְשָׁעִים וְאִיְהִי לֹא עֲבַדְתָּ
כְּעוֹבְדֵייהוּ, דְהוֹת בֵּת בְּתוּאֵל וּמִפְּדֵן אָרָם,
וְאַחוֹת לְבִן, וְכַלְהוּ חֲזִיבִין לְאַבְרָאָה, וְהִיא
סְלָקָא עוֹבְדִין דְכִשְׂרָן וְלֹא עֲבַדְתָּ כְּעוֹבְדֵייהוּ.
הַשְּׁתָּא אִית לְאַסְתַּפְּלָא, אִי רִבְקָה הוֹת בֵּת
עֲשָׂרִין שָׁנִין אוֹ יִתִּיר, אוֹ בֵּת שְׁלֹשׁ
עֶשְׂרֵה, כַּדִּין הוּא שְׁבַחָא דִּילָהּ דְלֹא עֲבַדְתָּ
כְּעוֹבְדֵייהוּ, אֲבָל עַד כְּעַן בֵּת שְׁלֹשׁ שָׁנִים
הוֹת, מְאִי שְׁבַחָא דִּילָהּ. אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה בֵּת
שְׁלֹשׁ שָׁנִים הוֹת, וְעֲבִידְתָּ לְעֵבֶדָא כָּל הַהוּא
עוֹבְדָא.

אֲמַר רַבִּי יִצְחָק, אִף עַל גַּב דְּכוּלֵי הָאֵי
עֲבַדְתָּ, לֹא יִדְעֵנָא עוֹבְדֵהָ אִי אִינוּן
כְּשָׂרָן אוֹ לֹאוּ. (דף קל"ז ע"א) אֵלָּא, תָּא חֲזִי,
כְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים בֵּין
רַעֲיָתִי בֵּין הַבְּנוֹת. כְּשׁוֹשְׁנָה, דָּא כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל
דְּאִיְהִי בֵּין אוּכְלוּסְיָהּ כְּוֵרְדָּא בֵּין כּוֹבִיָּן. וְרִזָּא